

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah

Velja za vse leto \$4.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued Every Day Except Sundays
and Legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 238. — ŠTEV. 238.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 10, 1919. — PETEK, 10. OKTOBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

INDUSTRIJALNA KONFERENCA

PREDSEDNIKOV NAČRT ZA URAVNAVANJE DELAVSKEGA VPRAŠANJA. — PREDLOŽIL GA JE KABINETNI PRIBOČNIK PREDSEDNIKA NA INDUSTRIJALNI KONFERENCI. — DELAVSTVO ŽELI TAKOŠNJE AKCIJE.

Washington, D. C., 9. oktobra. — Prvi obširni načrt za rešitev težkoč med kapitalom in delom, je predložil danes industrialni konferenci delavski tajnik Wilson. Ker prihaja ta načrt od člana kabineta, ki se mora direktno pečati z industrialnim nemirami po celi državi in od moža, katerega vodstva si je želela konferenca pred dvema dnevi, je verjetno, da vsebuje načrt delavskega tajnika vse glavne ideje predsednika Wilsona v tem oziru in da predstavlja ponudbo vlade na ljudi, ki so zbrani tukaj, da dovedejo do miru med delavci in delodajalci v narodu.

Pričakovati je, da bo načrt predložen polni konferenci še danes, nato izročen posebnemu odboru petnajstih.

Posameznosti predlogov Mr. Wilsona niso bile objavljene, ter se tudi ni definitivno glasilo, če je dobil njegov program odobril javne skupine. Dosti pa je vzroka za domnevanje, da je dobil ta predlog privoljenje večine javne skupine in ta domneva je temeljila na poročilu, da bo predlog predložen konferenci še danes.

Misel, da izgublja konferenca svoj čas, je našla svojega izraza v pripombah delegata McNaba iz San Franciscia.

Sprva so vsi pričakovali, da bo stavila prvi predlog za razpravo skupina konferenc, ki predstavlja splošno javnost, kajti to skupino so smatrali vsi za primerno za odprtje debate. Delavska skupina pa je pokazala, da ne bo sama izgubljala prav nič časa, če ne bosta ostali dve skupini pričeli z akcijo.

Na kritike, da so bile ustvarjene skupine z očividno nasprotujočimi si interesi, je vodstvo danes odgovorilo s pripombo, da bo predsednikova izbira boljše poslovala kot kažejo prva površna znamenja.

Sodnik E. M. Gary, katerega stražijo po cestah privatni detektivi, je dosedaj prisostvoval vsem konferenčnim sejam.

Ko bo prišlo na površje vprašanje kolektivnega pogajanja, ki je eno največjih, kar jih more rešiti konferenca, bodo igrali nazor sodnika Garyja, kot jim je dal izraza na zaslisanju pred kongresom, veliko vlogo ter zavzemali velik del razprav.

Narodni industrialni konferenčni svet je izdal ugotovila Geo. Sissona iz New Yorka, predsednika American Paper and Pulp Ass'n, v katerih se glasi med drugim:

— Dva velika fakta se nam prikazujeta na sedanji industrialni konferenci. Eden teh je, da ne more noben izmed zapletenih problemov industrialnih odnosov še nadalje obstajati, vspricho novih odgovornosti delodajalcev napram delavcem in da treba na drugi strani ubiti vsem v glavo duha odgovornosti.

Vse težkoče ustvarjata krivico in neprimerno postopanje, če sta resnična ali domnevana. Noben zakonodajni korak ne bo prišel pomoči, kajti nemogoče je napraviti ljudi dobre s pomočjo p-stave. Reitev leži v ustvarjanju novega duha, česar posledica bo nova morala v industriji.

Če bo industrialna konferenca prevzela vodstvo v tej zadevi, si lahko zgradi svoj lastni spomenik v enem samem dnevu.

GRAFT IN KORUPCIJA VLADATA V NEMČIJI

Socijalistični kancler je preložil volitve, da bi odvrnil korupcijo od vlade. — Piše Wiegand.

Berlin, Nemčija, 9. oktobra. — Graft in korupcija, ki sta destruktivna poteca vsake vojne, sta v Nemčiji v najlepšem cvetu. Ne zmanjšujeta se, ampak večata se z vsakim dnem.

— To je rekel kancler Bauer v nekem svojem govoru pred narodno skupščino, v katerem je pojasnil vladni program.

— Kljub temu, da smo dobili zadnje mesece veliko potrebščino iz mozemstva, — je nadaljeval — so ohranili vsi predmeti svojo staro ceno.

Razširjanje te moralne bolezni je treba v prvi vrsti preprečiti med nižjim uradništvom, ki je bilo do sedanjega časa prosto vsake korupcije.

Prvič v nemški zgodovini je govoril socijalistični kancler, katerega je vojna postavila na sedanje mesto, v Rajhstagu raz isto mesto, raz koje so govorili Bismarck, Hohenlohe, Caprivi, von Buelow, Michaelis in Bethman-Hollweg.

Volitve v ustavotvorno skupščino, ki so bile določene za to leto, se najbrže ne bodo vršile pred spomladjo. Kancler jih bo prelo-

žil, ker se boji, da bi tudi vlada ne padla v korupcijo.

Vladni program je utrditi narod tako, da se bo lahko vstavil vsem šovinističnim strupenim uplivilom.

POGODBA Z AVSTRIJO.

Dunaj, Avstrija, 9. oktobra. — Ko se bo v sredo sestala narodna skupščina avstrijske republike, ji bo predložena v odobritev mirovna pogodba med Avstrijo in zavezniki.

PRAZNOVANJE OBLETNICE.

Madrid, Španija, 9. oktobra. — Dne 12. oktobra, na Kolumbov dan, se bo po celi Španiji praznovalo odkritje Amerike.

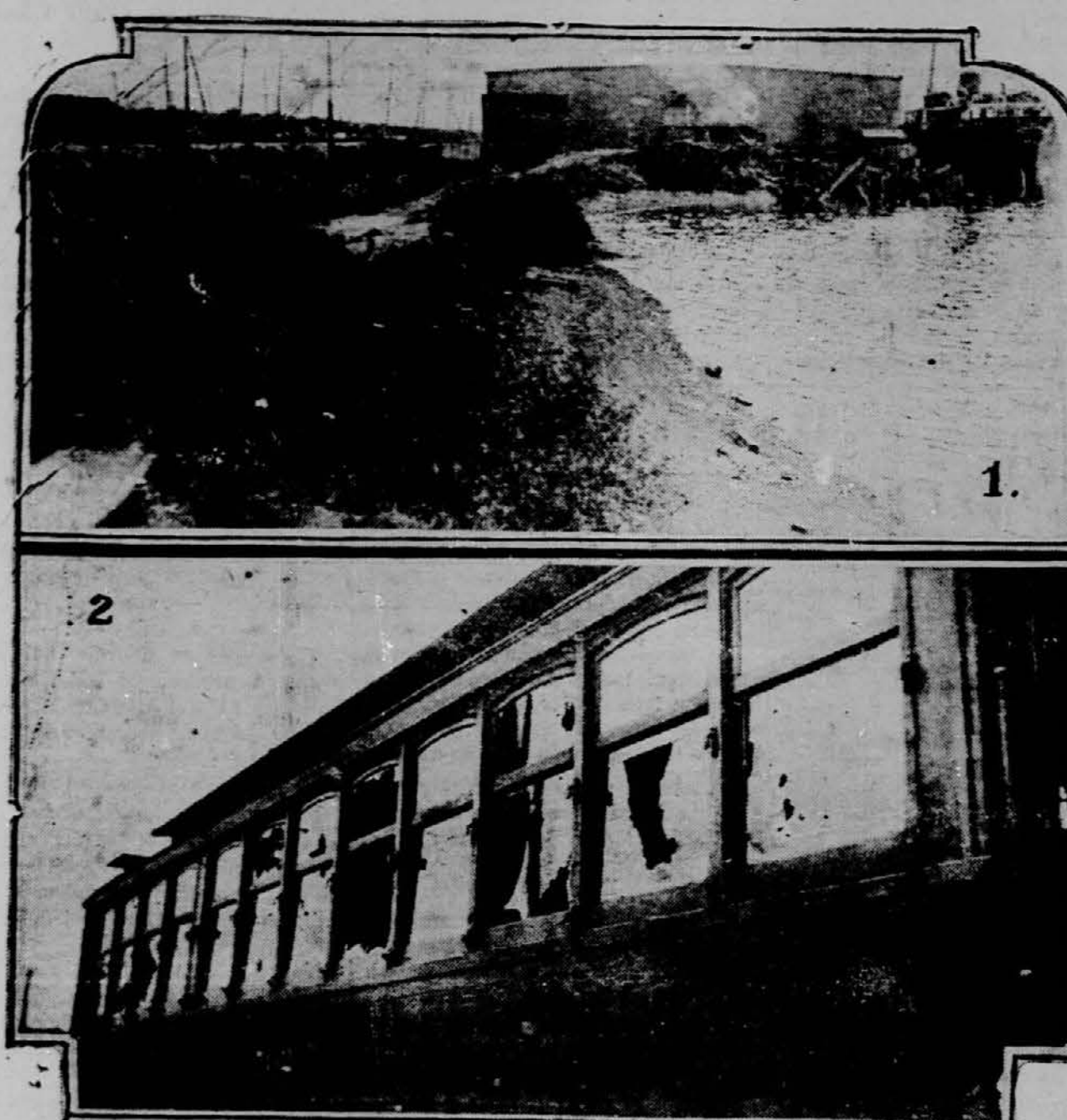
Praznovanje v Madridu se bo vdeležila kraljeva družina ter ves diplomatski zbor.

Kolumbov dan bodo praznovali tudi na Portugalskem.

ZOPET SE MORE POTOVATI.

Pred nekaj dnevi smo naznanili, da se vsled nove odredbe francoskega konzula ne morejo več dobiti potni listi. Ta odredba pa je veljala samo pet dni in se od ponedeljka dalje zopet morejo dobiti, ravno tako tudi švicarski. Kdor se je tedaj namenil potovati v stari kraj, zdaj lahko pride v New York; bolje pa je, ako nam vsak prej še piše, kajti razmere se lahko vsak dan izpremenijo.

Vsi potni listi, ki so potrebni za potovanje, se dobe pri nas, ako si jih ni potnik že prej preskrbel.

Gornja slika nam kaže Blackwell prekop pri Buffalo, v katerega so vrgli štrajkarji sedem zamorcev-stavkokazov. — Druga slika nam kaže karo Buffalo and Lake Erie Traction Co., katero je napadla ljudska množica ter jo razbila. Oblasti so našle sedemintrideset v karo zapicanih krogel.

PREDSEDNIK WILSON ŠE VEDNO BOLAN

Predsednikovo stanje se je izboljšalo ter hoče izvedeti za delo sedenata.

Washington, D. C., 9. oktobra. — Predsednikovo zdravstveno stanje se je že tako izboljšalo, da je bilo danes izvanredno težko zadržati ga od dela.

Prišel se je zopet zanimati za boj glede mirovne pogodbe ter je zahteval informacije glede industrialne konferencie.

Podadmiral dr. Grayson je izdal večeraj buletin, v katerem pravi, da je imel predsednik dober dan, da pa še ni opazil odločilne izpremembe v njegovem stanju.

Jutranji buletin, katerega so podpisali trije zdravniki, se glasi: — Predsednikovo stanje se ne prestopa boljše. On je danes močnejši kot je bil kdaj od onega časa, ko se je njegova bolezen pričela.

ANATOLE FRANCE BO KANDIDIPAL.

Pariz, Francija, 9. oktobra. — Slavni francoski filozof Anatole France je izjavil, da bo pri prihodnjih volitvah kandidiral na socijalističnem tiketu.

REZERVNI ČASTNIKI SMEJO NOSITI UNIFORME.

Washington, D. C., 9. oktobra. — Armadni rezervni častniki, ki niso v aktivni službi, lahko nosijo uniforme ter znake čina ob priliki

NE D'ANNUNZIJEVA, NE JUGOSLOVANSKA, REKA JE PRINČEVA

Poročilo, ki ga priobčajo pariški listi, diši nekoliko po monarhistični propagandi.

Pariz, Francija, 9. oktobra. — Oglasil se je še eden, ki pravi, da je Reka njegova. To je Miloš knez Zelički, nek bosenski princ, ki služi kot prostak v tujski legiji in je bil odlikovan z vojnimi križem.

PADEC HABSBUŽANOV IN NJIH IZGNANI ČLANI

Vsled padca Habsburžanov so postali uporni člani te družine zopet prosti. — Piše Eugene S. Bagger.

Bern, Švica, 9. oktobra. — Tukaj je en član nekoč močnega družine Habsburžanov, ki je sedaj vezana z visko svoje moči, katere mu je katastrofa dinastije prinesla uresničenje sanj celega življenja.

Piše se sedaj Leopold Woelfling. Njegov posel — privatnik. Njegov naslov — Švica. To zveni popolnoma meščanski, kaj ne? Pred sedemnajstimi leti pa je bil njegova cesarska in kraljevske visokost, nadvojvoda Leopold Ferdinand Avstrijski, veliki vojvoda Toskanski, Kraljevi princ Ogrske in Češke, vitez reda zlatega runa in polkovnik v cesarski in kraljevi avstro-ogrski armadi.

Skozi sedemnajst let je bil izgnanec iz svoje lastne domače dežele. Stori je oni najbolj smrtnogrehih, katerega more storiti član najbolj ponosne izmed vladarskih družin ter s tem osramotiti sebe in svojo hišo. Skušal je biti mož, misliti s svojo lastno glavo ter ravnati soglasno s svojo lastno vestjo. Za to pa je bil obsojen na večno prognanstvo. Prepovedano mu je bilo stopiti na avstrijska tla ter v svoje ljubljeno rojstno mesto, dom njegove mladosti, v Saleburg.

Ko je izbruhnila vojna, je prejšnji nadvojvoda naprosil za dovoljenje, da sme stopiti v avstro-ogrsko armado kot navaden vojak. Stari cesar, ki mu ni mogel nikdar odpustiti, da se je postavil po robu njegovi volji, je prošnjo zavrnil. Glasi se, da se je vrgla mati prejšnjega nadvojvode na kolena pred cesarja ter ga prosila za največjo uslugo, da sme njen sin umreti za domovino. Cesar je prošnjo odklonil.

Sedaj pa je stvar popolnoma drugačna. Stari cesar je mrtev in njegovo cesarstvo je razsulo v

vojaskih cenimonij, na narodne praznike ko to Decoration Day ali takrat, kadar vzgajajo mladino v vojaških stvareh.

Tozadevni dekret je izdal vojni tajnik Baker.

PODROBEN NAČRT ZA USTANOVITEV MIRU

Delavstvo in javnost sta že predložila svoje načrte. — Delodajalci še niso pokazali barve.

Washington, D. C., 9. oktobra. Industrialna konferenca je pričela z delom. Delavci so že predložili svoje načrte; isto je storila javnost. Delodajalci še niso izgotovili svojih predlogov, toda upati je, da jih bodo do jutrišnjega dne. Tedaj se bo začela v konferenci prava bitka. Splošno prevladuje mnenje, da bo v najkrajšem času zavladal industrialni mir.

Glavni razvoji današnjega dne so bili sledeči: Delavska skupina je pozvala konferenco, naj izbere odbor, storice za poravnavo štrajka ter naj istočasno naprosi, naj se vrnejo možje na delo brez opozicije, od strani delodajalcev.

Delavska skupina je predložila svoj najnižji minimum ter zahtevala za pravico organizacije, kolektivno pogajanje, življenjski minimum in osemurni delavnik.

Rockefeller je predložil resolucijo, v kateri se strinja s kolektivnim pogajanjem.

Konferenca je sprejela resolucijo odbora petnajstih, naj se sprejme odbor deveterice, ki naj bi se bavil z visokimi cenami.

Mr. Dennison je predložil resolucijo, v kateri priznava pravico organizacije in kolektivnega pogajanja, pridruži se pa pravico, da se smejo delodajalci direktno pogajati s svojimi uslužbenci.

Dr. Charles W. Elliot je ostro napadel konferenco, ker je sprejel metodo skupin. Po njegovem mnenju konferenca ne bo uspevala, če bodo razne posle vodile skupine.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. ORŽAVAH.

Njegov naslednik Karol, zadnji vladar iz te rodbine, je bil sam prisiljen poiskati si zavetništvo v isti Švici, ki je sedemnajst let poprej odprla svoja gostoljubna vrata izgnanemu nadvojvodi. Princ in princesije habsburške krvi so sami begunci, izgnani za vedno iz republike, ki so nastale iz razvalin avstro-ogrske monarhije, in kojih varnost bi bila ogrožena vsled njih navzočnosti. Sedaj, ko ne sme noben Habsburžan živeti na avstrijskih tleh, sme Leopold Woelfling priti v deželo ter ostati v njej. Vsled čudnih poti usode je prinesla katastrofa, ki je omajala celi svet v svojih temeljih, pravico enemu možu.

Middletown, Conn., 9. oktobra. Sebastian Patavina, star devetnajst let, se je priznal krivim umora po drugem redu v tukajšnjem kriminalnem sodišču ter je bil obsojen na dosmrtno ječo v državni jetnišnici.

Patavina je zabodel in na mestu umoril devetnajstletnega Edwarda Laberge, sodelaveca v neki tovarni v takojšnjem mestu.

DENARNO POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarno izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je sedež po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake močje zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir \$ 5.75
100 lir \$ 10.90
500 lir \$ 54.00
1000 lir \$ 108.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 17 Cortlandt St., New York, N. Y.

Save the Easy Way BUY W.S.S.

Pazite na nove cene

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake močje zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljeno v staro domovino, naprimer:
100 kron \$ 2.70
300 kron \$ 7.35
500 kron \$ 12.20
1,000 kron \$ 23.80
5,000 kron \$ 119.00
10,000 kron \$ 238.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi.

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 17 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

SLOVENSKO PUBLISHERING COMPANY
Incorporated in the State of New York
FRANK SAKSER, President, LOUIS BENEDEK, Treasurer
Place of business of the corporation and address of above officers:
23 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
GLAS NARODA" is published weekly on Thursdays except on holidays.
No. 1000 10th Ave. New York City, N. Y.
No. 1000 10th Ave. New York City, N. Y.
No. 1000 10th Ave. New York City, N. Y.

GLAS NARODA
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and holidays.
Subscription yearly \$4.00.
Advertisement on agreement.
Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčujeta.
Denar naj se blagovito pošilja po Money Order.
Pri sprejemah kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošlje svetilko
sarnal, da bomo najlažje našli vašo hišo.

GLAS NARODA
23 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telefon: 875 Cortlandt.

Bratje Jugoslovani

Leta 1848 in 1849, ko se je mlada Italija junaško lotila poskušati, da se oprosti oprijema Avstrije, so metali italijanski vojaki v avstrijske zlobope jugoslovanskim vojakom naslednji poziv, sestavljen v hrvaškem jeziku, katerega je spisal Italijan Thommaseo:

Bratje Jugoslovani: —

Turek se pripravlja na pregaženje vaših zemlja v sporazumu z Avstrijo, vašo kruto in brezobzirno mačeho. Bratje, mislite na to, da bi bila vaša zemlja zaslužena, vaše hiše požgane in vaše žene in vaši sinovi pomorjeni.

Kar zahteva Avstrija od vas, da storite vi Italjanom, bodo drugi storili vam. Avstrija vam obljublja v Italiji sužnje in plen. Vi ga ne boste dobili in če ga vzamete, bo vaš vinar in vsaka obleka, katere se boste polastili prokletstvo za vas in sramota. Vsaka kapljica laške krvi, ki jo boste prelili, bo prišla na glave vaših otrok.

Kakšno škodo pa smo vam napravili mi? V imenu Boga vas prosimo milosti, ne za nas, temveč za vaše duše in vaše otroke. Vaš krvnik, naš sovražnik je sovražnik svetega Očeta, zemeljskega zastopnika Jezusa, Odrašenika in Sodnika nad vse. Vrnite se domov, da branite svoje žene in otroke pred turskim nasiljem. Prokletstvo zatiranih narodov je strašnejše kot orožje. Bodite nam bratje, ne pa volkovi!

Jugoslovani, ki so s svojimi neizmernimi žrtvami pomagali Italiji pri uničenju Avstrije, ponavljajo danes Italiji:

— Prokletstvo zatiranih narodov je bolj strašno kot orožje. Bodite nam bratje, ne pa volkovi.

Intrige Habsburžanov

Vsa znamenja kažejo, da ni polom, ki je končal kratko slavo ogrskega diktatorstva nadvojvode Jožefa, napravil konca habsburškim mahinacijam v deželah, ki so bile pred pokojne in neobčakovane dvojne monarhije. Na Ogrskem in v nemški Avstriji so pristajali odstavljene dinastije na nevaren način aktivni in celo na Češkem, kjer imajo Habsburžani gotovo veliko manj prilike in upanja kot kjerkoli drugod, je dovedla monarhistična zarota, ki je bila razkrita v prčetku septembra, do aretacije princa Zdenka Lobkoviča, bratrance princa in neki stotnik Miska, prejšnji pribočnik družine in deset dragih oseb, ki so bile preje največji častniki v avstro-ogrski armadi. Soglasno z "Narodnimi Listi" v Pragi, kot se navaja v poročilu na londonski "Times", so razkrile o tlasti v Lobkovičevi palači na Dunaju pravega rekrutacijskega urada za monarhistično podjetje. Temu uradu je načeloval grof Ervin Lobkovič, bratrance princa in neki stotnik Miska, prejšnji pribočnik cesarja Karola. Prine Zdenko sam je bil generalni pribočnik Karola in eden njegovih najbolj intimnih osebnih prijateljev. Nabiralni urad na Dunaju, kot se glasi iz Prage, je bil zaposlen z nabiranjem demobiliziranih vojakov v restavracijsko legijo in voditelji zarote so uporabljali velike svote denarja, s katerimi so podkupovali vojaške.

To je le ena faza habsburške kampanje, koje veje segajo v Švico, Nemčijo in celo Italijo. Na Ogrskem vlada javno monarhistična reakcija. Vlada Friedricha je popolnoma v rokah junckerjev, katere se je celo pod despotičnim režimom grofa Tisze stavljal v skrajno reakcionarni razred. Ceste Budimpešte so vsaki dan plakatirane s pozivi kraljevih pristavev in ne le pristave komunistov, temveč celo zmerne liberalce in demokrate, — med katerimi so bili številni skorzi celo vojno odkriti prijatelji zaveznikov, — se zasleduje z brezobzirno brutalnostjo, ki spominja na najhujše dni carističnega terorja.

Italija zasleduje z največjo pozornostjo razvoj te habsburške propagande. Italijani, ki so pripomogli k uničenju dvojne monarhije in Habsburžanov, ne bodo trpeli restavracije slednjih, ki bi zopet stavila na severno mejo Italije najhujše sovražnike slednje.

Tragedija miru

Leon Bourgeois, eden najbolj odličnih pacifistov sveta ter sedaj načelnik mirovne komisije francoskega senata, svetuje v svojem poročilu neposredno ratifikacijo ali odobrenje mirovne pogodbe. On pa nikakor ne žali inteligence svojih rojakov z neodkritimi in slavošpevi na pogodbo.

On nasprotno povsem prostodušno priznava, da pogodba ne odgovarja upanju sveta ter obžaluje, da se merodajni krogi niso poslužili velike prilike. Prav posebno obžaluje dejstvo, da ni storila mirovna konferenca ničesar za razoroženje ali pa formulirala nov zakonik mednarodnega prava.

Skupno razoroženje je gotovo bistveno za mirovni problem. Narodi lahko izmenjajo obljube v besedah, a če se oborožujejo drug proti drugemu, stavišnja njih dejanja na laž njih izjave. Nemčija je bila brez moči in njena vojaška sila zdrobljena. Nobene druge države ni imela kot sprejeti mandat, da bo ostala razorožena.

Zmagoslavni narodi, ki so bili popolnoma varni, bi lahko skrčili breme militarizma ter zmanjšali njega nevarnosti.

Ničesar pa niso storili. Delegati te dežele so s presenetljivo brezbriznostjo mirno sprejeli predloge Lloyd George-a, naj se odpravi konškrpcije in državniki v Versailles so po odhodu iz Pariza odšli domov, da zahtevajo povečanje vojaških naprav. Edina omenitev razoroženja je vsebovana v stavku, v katerem se določa imenovanje posebnega komiteja, ki naj bi se pečal s tem problemom. Tvorilne izdelujejo se večje Berthe, gradi se nova brodovja podmorskih čolnov in po zraku letajo metalci bomb, ki so v stanu prnesti cele tone eksplozivnih snovi na tisoče milj.

Nikak prepoved ni uveljavljena glede uporabe novih orodij groze. Lahko bi šli v vojno z Nemčijo že samo raditega, ker je uporabljala podmorske čolne na piratski način. Obstreljevanje iz zraka se bo gotovo vršilo tekom bodoče vojne. Še veliko bolj smrtonosni plini bodo polnili ozračje. Ono mednarodno pravo, ki je vsaj nekoliko omejevalo divjaštvo, je bilo odpravljeno in nikako novo ni bilo stavljeno na njega mesto. Imenovana bo komisija, da sestavi zakonik, ki bo mogoče sprejeti ali pa ne.

Čeprav pacifist je vsled tega Bourgeois prisiljen priznati, da se mora Francija zanesti glede obrambe le na samo sebe. Priznava, da je vojaška pripravljenost obnovljena potreba. Dosti je realista za spoznanje, da je svet bistveno tam, kjer je bil leta 1914. On upa, da bo ustvarjena resnična mirovna liga, a na podlagi izkušenj na haški konferenci ve, kako težko je spraviti narode skupaj.

Velika prilika je bila zamujena.

Dopisi

Lebanon, Pa.

Tu v naši naselbini je štrajk. V pondeljek so vrgli na porč Matije Fistroviča bombo. Razneslo je ves porč in eno stran hiše. Njemu in njegovi ženi se ni nič pripetilo. Kdo je vrgel bombo, se dosedaj še ni dalo dognati. B. K.

Richwood, W. Va.

V zadnjem mojem dopisu sem poročal o roparskem umoru, nesrečnega J. Masla. Ker je bilo iskanje po gostem grmovju brez uspeha, moram poročati, da je ležal ranjki osem dni v grmovju. Osmi dan so ga našli Italjani, ki so delali na progi Ležal je komaj kakih 20 čevljev od železnice Cherry River Boom & Lumber Co. Pri njem raso naši ničesar drugega nego pol zavojčka tobaka. Morilec ga je udaril po glavi s takozvanim "black jackom", potem pa se ustrelil, ker je, mislim, moral ranjki še kaj kričati, mu je še vrat zadregail. Po izvršenem umoru je šel morilec domov v kampu in še tam prenočil, ali nikdo ga ni hotel prijeti. Drugo jutro pred obedom je pobral šila in kopita in šel v mesto, ki je oddaljeno kakih 15—20 milj od gozda, kjer je tudi bival par dni, tako kakor da bi nalašč čakal, da ga kdo izroči rok pravice. Videli so ga v mestu in vedeli, da je izvršil umor, pa ga niso hoteli izročiti postavi. Čul sem potem iste ljudi praviti, da je bolje, da uteče, nego da bi ga djalil pod ključ. Iz tega je razvidno, kakšni ljudje se še dobe v naši naselbini.

Morilec je doma nekje od hrvaško-kranjske meje, je srednje velikosti, star okoli 30 let in ima nekoliko kojav obraz. Kakor sem čul, je razpisala država 500 dolarjev nagrade onemu, ki ga prime in izroči oblasti. Umorjeni Maslo je bil doma iz Ostružnega brda, ne pa iz Žeri, kakor sem zadnjič poročal. Dragih novic sedaj nimam. Delavske razmere so se poveljele, tudi delo se lahko dobi, samo plača je bolj pičila, tako kakor mislim, da tudi drugod.

Planinski poročevalce.

Chicago, Ill.

Well, gospod uradnik, zopet nekoliko o čistiški napredni slovenski naselbini. Kot naročnik lista Ave Maria sem opazil v septembrski številki na str. 316: Naše slovenske župniške šole so začele te dni novo šolsko leto itd. Navzame se je odprla župniška šola sv. Štefana v Chicagi v štirih oddelkih v dveh sobah z 96 otroci. Da bodo cenjeni čitatelji lista Ave Maria na jasnem, naj bo povedano, da tista šola sv. Štefana, da razumete, nemška šola, pripadajoča Nemcem. Ne pa fari sv. Štefana. Saj vendar ni Štefan izgnan ali pregnan Pavla, saj sta si v sorodu ravno tako kakor predstojniki obeh župnij O. F. M. Torej rojaki po drugih naselbinah, da veste, da vas dotični, kateri piše o slovenski šoli v Chicagi, dobro bluffa, ker slovenski šoli v Chicagi je že davno odzvonilo.

V isti številki lista Ave Maria sem tudi čital, ko neki F. K. piše, da, ko je bil pred leti misijon, je stopilo v društvo Najsvetjšega imena mož in mladeničev sv. Štefana nekako 300 članov. Ta član je gotovo videl in štel enega za tri in pol. No, pa ni zameriti, ker

misijonar jih je bil tako zmešal tišči čas, da se jim še danes vrti.

Zdaj pa že spet štiridesetarna pobožnost. Denar, denar potrebujemo, treba bo škofu dati \$500. Zdaj je hišna kolekta. Dolar na mesec družine, sami in samice 50 centov. Lahko bo tisočak do novega leta. Kiše se že pokajo za stari kraj. Pomagajte, alovavno ste tukaj lačni in nagi kljub sedanjim draginjam.

Well, zdaj pa končam zaenkrat. Pozdravi! Opazovalec

Rockdale (Joliet), Ill.

Vem, da bo delavce zanimalo, kar se tiče jeklaršne industrije, kakšen je tukaj v Rockdalu stavkarski položaj. Da ne bodo Slovenci po Združenih državah mislili, da imamo tukaj v tej tovarni kakšnega stavkoka Slovence, dam v javnost, da ni niti enega Slovence, ki bi opravljal skebsko delo.

Prvi dan, ko je bil štrajk napovedan, sta šla dva Slovenci v tovarno, en delavec in en čekar. Prvi je šel zato, da je svoje stvari spravil skupaj, drugi pa zato, ker čekarjem ni bilo zabranjeno od unijske. Prvi je pustil precej prvi dan delo, drugi pa drugi dan.

Poročevalce v št. 79 Glasa Svo bode ne poročal pravilno, ker jih naziva kozle in garjeve ter da so od vseh društev sklicali izvanredno seje in da se dotično osebo izločili iz društva. Ker pa poročevalce ni pojasnil, sem se namenil jaz na kratko razložiti.

Dne 22. septembra je bil štrajk napovedan. Zvečer, ko je bilo veliko članov podpornega društva Planinski Raj vinjenih, so sklicali sejo v desetih minutah, da dotičnega člana izločijo. Ker pa niso razpravljali pravilno, je ta seja neveljavna. Prvič zato, ker se dotičnega društva seje vršijo v Mavrečevih dvorani, ne pa v srbskem salunu; drugič, ker niso vse člane opozorili na izvanredno sejo; tretjič, ker niso povabili dotičnega člana, oziroma predsednika društva, na sejo in mu razložili, zakaj se ga izključuje; četrtič, ker so člani na seji razmotrivali o štrajku na štirih nogah, ker on nikakor ne spada v društvo.

Opozorjam člane podpornega društva Planinski Raj, da, kadar skličejo izvanredno sejo, naj razmotrivajo o društvenih stvareh in ne o kenjih in starih vozovih. Zasebne stvari ne spadajo v društvo, saj se mestne seje vrše vsak drugi pondeljek v mestni dvorani, tam se zglašajo, ako ni kateremu kaj prav.

Poročevalca v št. 76 Glasa Svo bode vprašam, koma se plača \$5 kazni, ako gre kateri v salun na 490 Moen Ave? Jaz mislim, da kaznovati z denarno globo sme le sodnik, ki ima od države dovoljenje, pa ne kakšen poročevalce. Jaz dotičnemu svetujem, da naj se ravna po nasvetu, ki ga mu je dal pečlar v št. 76 Glas Svobode.

Štrajkar.

S pota.

Zadnjič sem vam poročal iz Minnesote. Pred par tedni sem se od tam časno poslovil ter se podal proti Chicagi. Dan pred odhodom sva kramljala za Rt. Rev. J. F. Bahom. Pogovarjala sv. se, kako nana je bilo pred enajstimi leti v mili domovini, Častitljivi starček se že živo spominja svojih doživljanj na Gorenjskem, v Ljub-

PETER ZGAGA

V soboto bo v New Yorku vinska trgatev Samostojnega. Po trgatevi poroke, prešanje vina in še par ducatov drugih komedij za smeh in kratek čas. Menda ne gre v nobeni drugi občini po porokah toliko pristne in nepristne nedolžnosti k vragu kot jo gre v kurjevaški.

Anderson in vsi drugi suhaci se lahko na glavo postavijo — vino se bo prešalo.

To bo najlepša slovenska veselica v tej sezoni — pa magari, da se kdo do krvi izbruhne.

Dekleta naj pridejo v narodni poši. Če ima katera narodno nošo, nima pa pristnih starokrajskih nogavic, naj pride brez njih, saj to je že dandanašnji moda v našem New Yorku.

Pobirala se bodo tudi prostovoljna darila za ozdravljenje godčevih prstov, kajti proti jutru mu bodo tako nabrekli, da se več tednov ne bo mogel lotiti nobenega dela.

V Ameriki se mudi valeški prince in predsednik irske republike, de Valera. Ali bi ne bilo zanimivo, če bi se srečala v kakem ameriškem mestu?

Newyorška slovenska cerkev bo kmalo imela več kolektorjev kot ima pa cerkvena občina članov. En sam bi lahko vse v pol ure pobral, pa bi še ne imel kaj dela.

Največji slovenski založnik v Ameriki je pater Skaza. Izdaja dva časopisa in pet okrožnic, katere pošilja svojim privržencem.

Načelo njegovega nabožnega lista je: Dajte za vero! Vsa darila naj se pošiljajo na Skazov naslov. Njegov politični list piše: Dajte za narod! Vsa darila naj se pošiljajo na Skazov naslov.

Plakati so napravljeni pod imeni in načeli: Če hočete potovati v staro domovino, pošljite Skazi denar! Če hočete pošiljati kiše, pošljite Skazi denar!

Če potrebujete notarsko delo, pišite in pošljite Skazi. Če hočete dober katoliški list, pošljite Skazi.

Če se ne strinjate z mojim delovanjem, pa vseeno pošljite, morda se bom izpreobrnil.

Svoj čas je pisal, da mu da komisarjat denarja, kolikor hoče. Komisarjatu je najbrže usahnilo vime, ker se je lotil pater sedaj kar peterih biznesov!

Kljub silnemu postranskemu delu, vjame vseeno sempatam kako urico za izvršenje svojega poklica. Tako je tudi imel zadnjič eukrat pridigo, v kateri je rekel: — Proklet je duhovnik od roda do roda, ako ne izpolnjuje svojih dolžnosti!

Skazov list dobiva svoje slike od Cigarovega Glasila. Glavni odborniki K. S. K. J. pozor!

Razen velikega števila slovenskih rojakov je v Lorainu tudi troje slovenskih psov, katerih glavna naloga je zaganjati se v štrajkarje. Bučijo in stržejo z ušesi od severa na jug. Z ognjem se je nevarno igrati. Le glejte, da vam ne da T. N. T. po duši.

Izprememba.

Z današnjim dnem pa vse je že drugače. Z drugom drug smo šli vsak svojo pot. Gostilne podražile so pijače, prišli so težki dnevi za naš rod.

Meniški Skaza v šifkartaški slavi, in Zvonko, framazon, je k veri šel. S slavniki se hajkomišner bavi. A Zgaga? No, ta jim bo pesmi pel.

ljani in na Krasu. Monsignor Buh živi časno v Duluth, Minn. V Chicagi sem se sestal z več delegati JRZ. Odtam sem se od-

Jugoslovanska Katoli. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL BOVANSKEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 108 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISELIER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: LOUIS COSTELLO, Walida, Conn.
VRHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. JOSE V. GRAHEK, 548 N. Ohio St., N.S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9441 Ave. M., So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 6134 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 178, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.
PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATEJ POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 606 Chicago, Ill.
ZDORUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 8028 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, 4464 Washington Street, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo: GLAS NARODA

Vse stvari tikačje se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priitbe naj se pošiljajo na predsednika protnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa združišna spravevala, se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300-000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odkodnin in posmrtnin je \$12000-000. (dvajset milijon dolarjev). Jednota stoji okrog 8 tisoč rednih članov (to) in okrog 3 tisoč otrok v mladinskih oddelkih.

Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor eli postati član, naj se zglaši pri tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitve novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

pravi proti metropoli ameriških Slovencev, v Cleveland. Družba je poslala danes svojega privatnega tajnika, polkovnika Wigram, v ameriško poslanstvo, da izve zadnje novice glede zdravstvenega stanja predsednika.

Polkovnik Wigram je dobil tudi naročilo, naj da izraza simpatijam kralja.

"Chronicle" pravi danes: — Nobena bolniška postelja da nes ali v kakem drugem času ni izzvala tako splošne pozornosti in tako splošnih simpatij. Ne le Amerika, temveč celo človeštvo je vdeleženo pri zdravju predsednika Wilsona.

— Politični in diplomatični krogi se resno pečajo z boleznijo predsednika, — pravi Daily Mail. — Ni ga človeka na svetu, za katerega bi se svet bolj brigal kot za predsednika Wilsona. V Angliji pričakujemo poročil o njegovi bolezni z isto nestrpnostjo, kot jih pričakuje ameriški narod.

London, Anglija, 8. oktobra. — Kralj Jurij, ki je zelo v skrbeh rod.

PREDSEDNIK WILSON IN ANKLEŠKI KRALJ.

London, Anglija, 8. oktobra. — Kralj Jurij, ki je zelo v skrbeh rod.

ANGLESCINA

Pouk potom dopisovanja s pomočjo angleško-slovenskih učnih zvezkov.

Traja 6 mesecev. Vpišete se lahko vsak čas.

Šolnina za celi tečaj \$10.

Če želite imeti več pojma o angleški slovnici in jeziku sploh, pišite še danes za pojasnila.

SLOVENSKA KORESPONDENČNA ŠOLA
(The Slovenian Correspondence School)
6119 ST. CLAIR AVE. (BOX 10) CLEVELAND, OHIO

SLOVENSKA KORESPONDENČNA ŠOLA.
6119 ST. CLAIR AVE. (BOX 10), CLEVELAND, OHIO.

Izreite ta listek in ga pošljite s svojim naslovom:

IME

CESTA ALI P. O. BOX

MESTO

NASE SVARLO

Poznavajoč velike dobrote našega Bolgarskega Krvnega Čaja in Bolgarskih krvnih čajnih Tablet, ki jih dajajo trpetim vsled revmatizma, zaprtja, neprebave, kislega, vetrovnega želodca, bolezni na jetrah, ledicah in krvi, so PONAREJAVALCI takoj začeli dajati bolnim in prizadetim PONAREDBE pod raznimi imeni in garancijami ter jih silili kupovati cenene in nič vredne imitacije. Velikoj jih je bilo osleparjenih in vsi se spominjajo izkušnje ter razočaranja. VSLEDTEGA svarimo svoje prijatelje in čitatelje tega lista, naj ne pošiljajo denarja brezsrčnim ponarejavalcem. Samo zdravje boste rizikovali. Ne eksperimentirajte z ničevrdnimi zdravili.

Lansko leto je bilo najboljšo zdravilo proti španski influenci Bolgarski Krvni Čaj, vzet v vroč z citroninim sokom. On prevredil ves sistem ter prežene bacile. Pogledajte, da je to varniška znamka na vsakem v. Edo zno je pristen Bolgarski Krvni Čaj in Bolgarske Krvne Čajne Tablete.

H. H. VON SCHLICK, President MARVEL PRODUCTS, INC., 210 THIRD AVE., PITTSBURGH, PA.

Moški in ženske

Ne napravite napake. Zakaj si ne preskrbite najstarejšega, najučinkovnejšega, najizkušenejšega in najboljšega zdravila v zaletu. Dr. Mullin ima 49 let izkušnje v zdravljenju tisočev in tisočev bolnih na najrazličnejše načine. Vsled tega je postal najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem se lahko zagurate za svojo bolezen. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko resnično pomoč za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja. Govori vaš materni jezik.

Uradne ure od 9. do 6. v nedeljo od 10. do 2.

Dr. F. MULLIN

411 - 4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA.

Nasproti glavni pošti.

Moški in ženske

Ne napravite napake. Zakaj si ne preskrbite najstarejšega, najučinkovnejšega, najizkušenejšega in najboljšega zdravila v zaletu. Dr. Mullin ima 49 let izkušnje v zdravljenju tisočev in tisočev bolnih na najrazličnejše načine. Vsled tega je postal najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem se lahko zagurate za svojo bolezen. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko resnično pomoč za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja. Govori vaš materni jezik.

Uradne ure od 9. do 6. v nedeljo od 10. do 2.

Dr. F. MULLIN

411 - 4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA.

Nasproti glavni pošti.

Novice iz Jugoslavije

Radgona protestira.

Na deželno vlado Slovenije v Ljubljani so prišli naslednji brzoglasni protesti:

Prihajajo vesti, da se hoče Radgono z okolice priključiti Nemški Avstriji. S tem bi bile naše okoliške občine pahnjene v vsenemsko žrelo in okrog 10.000 Slovencev bi bilo izgubljeno za večno. Kot zastopniki teh občin, ki so popolnoma slovenske in nimajo v svojem okrožju nič Nemcev, zahtevamo najodločnejše, da takoj sporočite v Pariz naše ogorčene proteste in izjave, da se temu nasilju ne udamo. Nočemo nikakor pod Nemško Avstrijo, ker spadamo nerazdelno po vseh božjih in človeških postavah edinoli v Jugoslavijo. — Spodnja Žetince, Dodelci, Slov. Gorice, Zerkovci, Nasova, Stara Ves, Plitvice, Plitviški Vrh.

Gospodarska zadruga je začela v Radgoni dalekosežno gospodarsko organizacijo, da reši slovensko prebivalstvo pangermanskih pučav. Protestiramo najprejše proti tlabi nakani, da se Radgona iztrga Jugoslaviji in pahnje slov. prebivalstvo v popoli o oblast pangermanov. — Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slov. Gorice.

Prišli smo z radostnim kulturnim delom med zamernim prebivalstvom slovenske narodnosti v Radgoni in okolič. Naše kulturno delovanje hoče prekiniti nameravana korvatura meje, ki izroča to staro postojansko oblasti pangermanov. V imenu pravosti in kulture protestiramo proti tej vrtoglavi politiki. — Ljudska knjižnica, Izobraževalni klub, Čitalnica, Orel, Sokol, Radgona.

Osemdeset tisoč prekmurških Slovencev, združenih sedaj v Jugoslavijo, doznava sedaj z ogorčenjem, da se hoče iztrgati mestu Radgona z okolice naši državi. V tem slučaju bi bil pretrepan ves stik osvobodene Prekmurja z ostalo Jugoslavijo, ker sta pri Radgoni edina dva mosta, ki v ozemlju slovenskega Prekmurja vedita žez Muro. Radgona z okolice je slovenska, Radgone si ne pustimo izgubiti. Brez nje ne moremo živeti. Radgono bomo branili, če treba, s silo. Zahtevamo najodločnejše, da se naš protest proti pangermanskim nakanam naznači v Pariz. — Prekmurški Nar. Svet.

Nova iznajdba.

Dragomir D. Vlado, tehnik iz Sabea, je izumil mal aparat, s pomočjo katerega si lahko lokomotive in drugi parni stroji pristidijo do 80 odstotkov goriva. Pomnil je svoj izum vladi v Beogradu, da mu ga odpuči.

"Glasbena Matica" v Ljubljani vabi vse Slovence in Slovenke, da pristopijo kot člani in članice. Celoletna članarina znaša 12 K. Kulturna in narodna dolžnost vsakega Slovenca in vsake Slovenke je, da postane član "Glasbene Matice", posebno v tem času, ko se je pred njenim okriljem ustanovil slovenski konservatorij.

Radgona

E. P. v "Napreju" piše:

Ko je odhajal v zaslužni pokoj gospod Sonnino, so franeški in italijanski listi povdarjali s nekakim olajšanjem, da je s tem prenehala tradicionalna italijanska politika dveh želez v ognju in da bo šla zdaj italijanska diplomacija ravno pot. Sonnino si je dal podpisati londonsko pogodbo, napovedal Avstriji vojno, ni hotel pa ničesar slišati o kakih sovražnostih nasproti Nemčiji, ki je bila glavni faktor, tako da se je ne hote spraveval vsakdo, zakaj je Italija pravzaprav stopila v vojno. In vendar je bilo vse skupaj samo — italijanska politika! Sonnino, kot star in prepričan pristaša Nemčije, je veroval v njeno nemagljivost, kakor nekdanji Murvojci in Witte. On je bil prepričan, da Nemčija zmaga, če ostane Italija nevtralna, vedel pa je obenem, da postane Italija v tem slučaju samo vazal Nemčije. Hotel je doseči v svetovni vojni renispartijo, ker le v takih okolištinah je moglo Italija takozvane proste roke. Sicer bi se bil Avstriji zamislil, ker bi jo bil nekoliko prestrigel vendar je bil prepričan, da to ne bi oviralo kake poznejše zveze s centralnimi državami, ker bi imela pri tem glavno besedo Nemčija. Tega glesla se je

držal Sonnino do svojega konca.

Zdaj je Sonnino sicer šel, ostalo pa je sonninoštvo italijanske politike. Tittioni je prišel v Pariz v besedah kot velik prijatelj entente (zaveznikov), ampak v dejanjih je ostal že iz navade v stopah Sonnina. Italijani so še nadalje šušali v Sofiji, podpirali peštanske boljševe in jim dovažali municijo ter stali v intimnih odnosih z Nemško Avstrijo. In poleg tega je videl Tittioni, da je prišel malo — prepozno. Francija ni namreč prav nič čakala nanj, ampak je sklenila defenzivno zvezo z Anglijo in Severno Ameriko v slučaju nemškega napada Torej je prišel nekako iz dežja pod kap. Sonnino se je bal, da postane Italija vazal osrednjim velesil in sel vsled tega v vojno, zdaj je zmaga Italija entente in je postala Italija njen vazal. Vendar Tittioni kot dober politik ne obupa. Očutil se je zopet proti svojim nekdanjim simpatijam. Ker ve, da ga loči od Jugoslovancev le preglobok prepad, skuša s pomočjo Nemške Avstrije, Madžarske, Bulgarije in Rumunije ter pozneje Nemčije stvoriti novo centralno zvezo proti Angliji in Franciji. S tem skuša obenem izločiti Jugoslovance kot vojaški čimfikt, ker bi bila krožinkrog obdana od sovražnikov in brez nevarnosti za Italijo.

Prvi sad te nove kombinacije je predlog pripojitve Radgone Nemški Avstriji. Na eni strani je to dober uvod za prihodnjo obnovitev nekdanje zveze, na drugi pa holkortolito oslabitev Jugoslavije v jadranskem vprašanju, ker upa povzročiti konflikt na sever.

Je pa še tretji namen. Čim več konfliktov bo nastalo na ozemlju nekdanje Avstro-Ogrske, tem bolj bo skušal dokazati Tittioni, da se vsa ta vprašanja ne dajo rešiti potem pogajanj ampak potem — diktata konferenc! In ker bi v tem slučaju diktiral on v jadranskem vprašanju, bi rezultat ne izpadel njemu — v škodo!

Za povzdigo rudarstva in gozdarstva v Jugoslaviji.

Sklepi ministra Kristana V svrhu povziranja produkcije premoga se je vršila te dni v Beogradu pod predsedstvom ministra za rudarstvo in gozdarstvo enketna rudarskih strokovnjakov, ki je izvršila važno gospodarsko delo. Za povzdigo produkcije premoga v državnih premovalnikih v Bosni je vlada na predlog ministra Kristana dovolila 50 milijonov kredita.

Sodrug Kristan je te dni kot minister za gozdarstvo in rudarstvo ustanovil dve šoli za gozdarsko pazniško osebo, in sicer eno v Aleksincu in eno v Skoplju. V Sloveniji se otvori dveletna gozdarška šola za gozdarje. Enaka šola se otvori tudi v Bosni.

Te dni je podpisal minister za rudarstvo in gozdarstvo sodr. Anton Kristan dekret, s katerim se pravomočno ustanavlja rudarska dveletna šola v Celju.

Za povzdigo rudarstva v Srbiji je na predlog ministra sodr. Antona Kristana dovolil ministerski svet 9 milijonov kron; upanje je, da gačno rudniki v Srbiji z delom.

Dobava premoga.

Iz Beograda se poroča: Velika količina premoga se bo nabavila v Avstriji za potrebe naših železnic in drugih ustanov. Premogovna kriza se je pojavila pri nasvled dogodkih z Rumunijo, ki se je bila obvezala, da bo dobavila 15.000 vagonov premoga iz petrosinskih rudnikov.

Stavka ljubljanskih kovinarjev končana.

Dne 4. septembra zjutraj so šli ljubljanski kovinarji in uradništvo strojevih tovarov Kastelic & Zabar, Samassa in Tinnies (last Jadranske banke) zopet na delo. Tri dni so se vršila pogajanja pod predsedstvom nadsvetnika Pirnat in šele 3. sept. ponoči so se zastopniki organizacije in zastopniki podjetja zedinili. Stavkujoči so izbojevali razmeroma lep uspeh. Solidarnost uslužbenstva je bila ves čas vzorna. 4. septembra so ti stavkujoči zopet prestopili prag tovarov prav tako v slogi, kakor so zapustili tovarne predlobrimi štirimi tedni.

Kako se postopa z delavci.

Iz Trbovelj poročajo: Naj šveje javnost, kako brutalno se postopa

Čiščenje hiše

Prihranite si delo in čas v domu z opustitvijo starokopitnih metod čiščenja. Svoje čas potrebuje te za boljše stvari.

Teško delo pometanja in čiščenja ni več potrebno. S prirobnim ob- ratom vijaka zamorete preproge, tapete, blazine in vse, na čemur se nabira prah, izčistiti bolj temeljito z električnim vacuum čistilecem.

The New York Edison Company

At Your Service
Irving Place and 15th Street—Stuyvesant 5600
District Office
where Electrical Appliances of all kinds are on display
424 Broadway near Canal St. 151 East 66th St. bet Lexington & 3rd Ave
19 Irving Place corner 15th St. 15 East 125th St. near 5th Ave
124 West 42nd St. between 8th & 9th Ave. 262 East 149th St. near Courtlandt Ave
355 Tremont Ave corner Monterey Ave

na tukajšnjem dnevnem odkup z delavci, kjer je še več delavskih priganjencev. Ponavadi se tuki ljudje rekrutirajo iz bivših oro- vnikov, narednikov, gostilničarjev, mesarjev itd. Navedemo tu samo en slučaj: Imamo nekega paznika R., ki je bil še pod starim avstrijskim režimom strog narednik. To človeče si vedno domišlja, da o- pravlja poklice avstrijskega narednika in na noben način niso razum- evati, da veje nov veter demok- racije in da je pretepanje delav- ceev že davno iz mede. Tako je ta človek nekega kurjača, ki je bil ravno pri čiščenju stroja pri par- nem kotlu, ker se je prečistnemu gospodu malo zakajilo pod nos, kar enostavno oklofutil. Ker pa delavci iz dna duše sovražno ta- ke manire svečujemo temu člove- ku, naj preneha s takimi survinji dejanji ter naj preštudira "rudar- ski statut", kajti srednji vek je že davno za nami.

Razmere po hiralnicah in shčnih zavodih. "Naprej" je prejel od E. S. sle- deči opis razmer, ki vladajo v hi- ralnicah sv. Jožefa v Ljubljani. O- pis jasno kaže, da razmere v te- "hiralnicah" se pospešujejo hira- nje in smrt ubogih ljudi, ki jih usoda prežene v ta kot človeške nesreče. Evo dopis:

Pred kratkim sem se mudil doli časa v omenjenem zavodu in sem imel priliko, da se na pritožbe po- sameznih belnikov (hiralcev) pre- pričam, v koliko so upravičeni iz- razati toliko nezadovoljnost.

Bil sem tam ravno ob času, ko se je delilo kosilo in kruh. Stopim k nekemu staremu, kateri je obedo- val pod drevesom, in ga vprašam, kako mu diši kosilo. Ker je bil precej vpluden, se mi je v Bogu zahvalil, pač pa je pripomnil, da jaz na njegovem mestu tega ne bi jedel. Na vprašanje, zakaj, me prosil, da vzamem od vsega kosila peskuško. Mož je imel prav. Ju- lina gorka voda, prikuha nezabe- leno zelje, kruh skoro neužit, ker je bil iz zadubih moke, ki so jo kupili baje od Šarabana, kateri jo je imel še od leta 1915, založeno v nekem vlažnem prostoru.

Koliko imate hlapcev? Dva, žensk je pa več. Sicer pa oprav- ljaajo skoro vsa dela slabomni. Kakšno plačo pa imajo? Kolikor naj je znano imajo hlapci 14 K. slabomni pa 4, 5, 6 na mesec. Pla- čujejo en mesec nazaj, ali pa ka- kor se jim zdi in dopade. Kje imate stanovanj? Pelje me po le- nih stopnicah v podstrežje do dol- zega hodnika, kjer so vrata za vrati. Odpre sobo in mi dovoli vstop. Soba nizka, nepravilna že iz sanitarnih, že manj pa iz var- nostnih ozirov. V slučaju izbruhla požara je vsaka rešitev nemogoča. Odkimaje sem podal stareu roko in odšel.

Pridem mimo pekarije. Kako sem bil presenečen, ko vidim, da se suka okoli peči pek v obliki se- stre usmiljenke in odnaša kruh od peči. Vprašam, zakaj in kako je to mogoče. "Ja prenelo pekovo im- mo. Zate opravlja to službo poleg dveh pekov še en misijonski brat."

Jako zavoljana zadeva, sem si ni- silil. Brezposelnih pekov, katere mora država polpirati, ima po eni strani posredovalnica za delo do- volj, po drugi pa tukaj tarnajo, da nimajo pekov. Tako na ta na- čin opravljajo sestre in bratje po- kilje pekov, medtem ko sami na svojo dolžnost pozabljajo. Slabo- umni pa morajo opravljati hla- pevska dela.

Zavzel sem se za izmožgane in trpinčene starce in starke v toli- ko, da te nezasišano ravnanje po- jasnim javnosti, obenem pa po- zi-

vam merodajne čimtelje, da nekaj skrajno potrebnega takoj ukrene- jo! Tudi po drugih enakih zavodih ne bodo razmere veliko boljše ka- kor tu.

Uredništvo dostavlja k temu: Že velikokrat smo pisali o velikih nerednostih, ki vladajo pri enakih zavodih, posebno še v mestni ljub- ljanski ubožnici. Iz vsega tega je jasno razvidno, da so ljudje, ki merajo svoja zadnja leta preživ- ljati v teh zavodih, največji reveži pod božjim solncem. Zapirilo se jih je v zavode in dela se z njimi ka- kor se hoče, saj itak njih glas ne šuje izza zidov zavoda nikdo na svetu.

Še o stanovanjski bedi v Ljubljani

"Naprej" piše: Veliko se je razpravljalo že o naslovnem vpra- šanju na merodajnih in manj me- rodajnih mestih. Vsak prizadeji je kompetenten govoriti v tem slu- čaju, dasi izkušnje v zadnjem ča- su uči, da je skoro vsaka prošnja, vsaka apelacija brezuspešna.

Preči katastrofa. Zima je pred- durni, več sto družin malo manj kot na cesti. To je postala tako- reko vsakdanja fraza — za tiste namreč, ki jih ne silijo potreba, da bi hodili od vrat do vrat s prepo- niznimi prošnjami.

Imamo stanovanjsko komisijo, ki je že začela posloovati. Tako ali tako, gre za to, kakšna bo metoda in uspeh tega poslovanja. Da bo prišlo tu in tam do nastopa skraj- nosti, ne dvomimo. Ravno zaradi tega gospode najbrže prevzema nekaj tajinstven strah, ker bi radi ustregli in respektirali, vse ob- enem. Iz naravnega in demokra- tičnega stališča moramo pribiti, da bo treba respekt tu potisniti v o- zadje, ker danes je treba stanova- nje izsiliti drugače ne gre. Poleg tega je treba upoštevati tiste, ki "morajo biti v Ljubljani, in one, ki ne morajo biti", kakor je ne- zado zapisal v "Jugoslaviji".

En slučaj: V Zeleni jami je prosto stanovanje, katerega je o- kupirala komanda mesta Ljublja- na. Gospodar je pokazal službeni listek, s katerim okupira omenje- na komanda stanovanje za nekega češkega narednika, ki naj bi pri- šel k tukajšnji vojaški godbi. Re- klo se bo, da je narednik potreben pri godbi, nikakor pa ne njegova družina. Narednik bi vsled tega naj stanoval v vojašnici, državni uradnik, ki mora biti v Ljubljani, ker je tu nastavljen, pa v Zeleni jami in oba bi imela stanovanje.

Dan na dan beremo anonse po časopisih o 500- do 1000-kronskih nagradah tistemu, ki preskrbi stanovanje. Eksistira torej druga ne- varnost, da se pojavi "družba za posredovanje stanovanj proti na- gradam". Ker se v tem oziru že itak veliko veriži, bi bilo skrajno potrebno, da časopisi te vrste anonsov sploh ne bi sprejemali, in to v prid onim, ki ne morejo nuditi takih nagrad, kakor ubogi delav- ci, begunci itd.

Upamo, da se bo nova komisija izkazala in končno uredila perečo zadevo, sicer bo v resnici sledila katastrofa.

Tatvine v vrednosti milijona kron. Iz Skofje Loke poročajo: Na tukajšnjem kolodvoru so bile tat- vine že dalj časa na dnevnem re- du. Dne 17. avgusta je bilo pokra- denega večjo množino toblaka, za- radi česar je bil aretiran sia tu- kajšnji skladiščnik M., ki je tudi priznal in ovidil še druge svoje tovarise, nakar so zaprli tu- di nekega Adolfa Kerna. Sumlji- vo se nam je že dalj časa izlelo, ker sta fanta bila brez vsakega zaslužka, a živela sta prav po gro- fovski ter se vozila z izvoščekom

STAVKA DELAVCEV V PRISTANIŠČU

Do šestdeset tisoč pristaniških delavcev je zastavkalo, ker nečajo priznati nove plačilne lestvice.

Dejstva glede sedanje stavke pristaniških delavcev v New Yorku so naslednja:

— Člani Internat'l Longshoremen unije so sprejeli z glasova- njem dne 27. septembra, da se bo- do pokorili sklepu Nat'l Adjust- ment komisije glede plačilne lest- vice in njih zahtev.

Večraj zjutraj se je glasilo, da je zastavkalo od 50 do 60 tisoč pristaniških delavcev, ki so s tem kršili sklenjeni dogovor.

— Delavci zahtevajo \$1 na uro za redno delo in \$1.25 za prekur- ni čas.

Komisija jim je dovolila povi- šanje plač od 65 na 70 centov na uro za redno delo ter od enega dolarja do \$1.10 za prekurno delo.

— Plače teh delavcev so zna- šale leta 1914, pred izbruhom te vojne 33 centov na uro za redno delo ter 50 centov na uro za prek- urno in izredno delo.

Vsled sklepa komisije je bilo prizadetih 40 tisoč pristaniških de- lavcev.

Sklep komisije določa, da se bo do pogajanja zopet pričela dne 1. decembra, če se do takrat ne bo- do zmanjšali življenjski stroški.

ARGENTINSKI ŠTRAJKARJI SE VRAČAJO NA DELO.

Mendoza, Argentina, 8. okt. — Generalna stavka, ki traja že več kot en teden, se po najbrže kon- čala na škodo štrajkarjev. Veliko delavcev se je že vrnilo na delo, in časopisje je začelo zopet izha- jati.

Provincijalna vlada ni hotela odstaviti glavnega šolskega ravnatelja kot je to zahtevala unija učiteljev.

NEMŠKI ŠPARTAČAN NA DO- NAJU.

Dunaj, Avstrija, 7. oktobra. — Sem je dospel dr. Max Levien, znani nemški špartaški voditelj, ki je meseca februarja osnoval v Monakovem komunistično vlado. Nemška vlada je razpisala nanj 6000 mark.

in po železnici vedno le v I. ali II. razredu. Ptička sta prišla v klet- ko. Vse to je imelo za posledico, da so napravili v glavni trafiki preiskavo in odkrili ogromne za- lege blaga: tobaka, motorjev, ob- leke, transmissijske jarmene, slad- korja, baje celo cerkveni zvon, v skupni vrednosti čez milijon kron. Ubogi delavci smo morali še to- laka stradati. Lastnika trafike Zi- gona in njegovega sina so zaprli. Upamo, da jih doleti tudi zaslu- zna kazen. To so torej skofjeljski bolj-viki! Treba bi bilo še več preiskav, ker upamo, da bi se pri- šlo na sled še mnogi skrivnosti."

Najdeno mrtvo dete.

Dne 31. avgusta je vrgla neka oseba iz vlaka, ki pelje iz Zidene- ga mosta proti Zagrebu, med po- stajama Brežice in Dobova ob 15. uri 45 minut (3. uri 45 minut po- polne) eno skatlo, v kateri se je nahajalo mrtvo dete ženskega spola. Skatla je bila iz lepenke- ter je imela na eni strani napis: "Vorsicht Bilder. Absender Fritz Muller, Fotograf, Halle A. S., Alte Promenade 1." Od naslova je bil en del odrgan, poznalo se pa je še del naslova, glasečega se: "An- das II." Skatla je bila zelo mo- čno s klorom napojena, vsled ča- sa se domneva, da je moralo v vozu zelo močno dišati.

Iz Brežice se o tem poroča sle- deče: Na 31. avgusta je opazila žena železniškega čuvaja Marieta Slabe čuvajnika št. 55, proga Bre- žice-Zaprešič, ko je odpeljal mimo osebnih vlak št. 502, da je bilo ne- kaj vrženega iz vlaka. Nato pošlje svojega 12letnega sina, naj po- gleda, kaj da je. Bila je namreč skatla in v nji novorjeno dete ženskega spola, truplo je bilo po- lito s karboljevo vodo in zavito v platnene enje, povrhu pa je bil papir s slikami mrtveških glav. Sediti je, da je bilo dete kake dva dni prej umorjeno in potem vrže- no iz vlaka.

Rdeči Križ

Washington, D. C., Sept. 4.

Od 2. do 11. novembra 1919 bo ameriško občinstvo v tretječ po- zvano, da pristopi k Ameriškemu Rdečemu Križu in obnovi svoje članstvo za leto 1920, s tem da prispeva \$15.000.000 za nadaljnjo delo organizacije. V zvezi s tem pozivom na ameriško občinstvo je bil da- nes priobčen nariš mirovnega delovanja Ameriškega Rdečega Križa.

Program obsega pred vsem splošno delovanje preko vseh Zdu- ženih držav v svrhu izboljšanja javnega zdravja; obenem se bo vr- šila energična kampanja za čim bolj razširjeno bolniško oskrbo. Na- dalje namerava se razširiti delovanje od Red Cross Home Service, ki je bil tekom vojne v veliko pomoč družinam vojakov in mornarjev, to delovanje naj bo v bodoče v splošno korist tem, kjer ni drugih primernih socialnih ustanov.

Druge točke programa so: povečati delovanje naraščaja Rdeče- ga Križa; pomoč v slučaju javnih nezdov; pomožna akcija za žrtve vojne; izvrševanje vsake naloge, ki bi jo dobil Rdeči Križ oficijel- ne pomožno društvo za vojno in mornarico.

Načrt delovanja Rdečega Križa v prid javnemu zdravju, vsebu- je sodelovanje z drugimi obstoječimi organizacijami, stremječimi za povspesevanje zdravja in obvarovanjem pred boleznimi. Kjer ni ta- kih organizacij, bo Rdeči Križ sam deloval, da zniža umrljivost, čbvaruje pred preprečljivimi boleznimi in sploh izboljša zdrav- stvene razmere.

Javna bolniška oskrba bo ena izmed poglavitnih točk tega pro- grama. Bolniške strežnice Rdečega Križa bodo odkazane, v koli- ker mogoče, tudi na najmanjše naselbine, tako da bo tudi prebi- valstvo na deželi deležno bolniškega oskrbovanja, šolskega nadz- ranja, kurzor za higijeno in obvarovalne akcije proti tuberkulozi in drugim preprečljivi boleznim, katera akcija je bila toliko uspeš- na v mestih in večjih naselbinah.

V zvezi s tem namerava se nuditi vsaki ženski v Ameriki pri- liko, da dobi poduk v domači sanitaciji, higijeni, bolniški oskrbi in dietetiki. Ti kurzi ustanavljajo se v javnih šolah in kolegijih za zaposlene "department storov", tovarn, za "girl scouts", pomoč- nice bolniških strežnic in druge. S tem bodo one postale soborite- lje v boju proti mortaliteti otrok in dojenčev, slabi prehrani, ne- zdravim življenjskim razmeram, preprečljivim boleznim in kugam.

V Združenih državah je 7000 javnih bolniških strežnic in to število je mnogo premajhno nasproti vedno večjemu povpraševanju po njihovi službi. Treba tudi sredstev za ustanovitev nadaljevalnih šol za bolniške strežnice, ki se vračajo iz Evrope, v svrhu poduka v tej vrsti javnega zdravstva in razvoja potrebnih učenih sil.

Delovanje od Red Cross Home Service v prid družinam ame- riških vojakov in mornarjev obelodanilo je važno okolščino, da v 90% krajev, kjer "Home Service" sedaj deluje, ni nikake druge organizacije za socialno oskrbo. Radi tega je v splošnem narod- nem interesu, da "Red Cross Service" — s svojimi tisočimi izkuše- nimi delavci nadaljuje in razširi svoje delovanje v pomoč vsem po- trebnim družinam v onih občinah, kjer ni druge socialne oskrbe. Tam kjer se, pa bo Rdeči Križ sodeloval z njimi, kadarkoli se to zahteva.

Zvest svojemu zgodovinskemu poklicu, mora Rdeči Križ biti vedno pripravljen, da takoj priskoči v pomoč za časa javnih ne- zgod, kakor velikih požarov, povodnjev, ciklonov, nesreč na mor- ju, potresov, kuge in lakote. Velika izkušnja in dosežena organiza- cija tekom vojne bo spopolnila to panogo Rdečega Križa, kakor še nikoli.

Naraščaj Rdečega Križa — Junior Red Cross — s svojimi mi- ljoni članov v šolah vseh Združenih držav je sestavil načrte za \$500.000 pomožne akcije v inozemstvu, kar predstavlja 60% sve- te, ki jo narašča nabere. Ostalo se uporabi za lokalni relief v zvezi z Home Service. Naraščaj Rdečega Križa gre za tem, da postane po- močnik v delovanju te nacionalne organizacije, kjerkoli je to mo- goče zlasti v prid potrebnim otrokom.

Ameriški Rdeči Križ razdeljuje prebitek zdravniških in kirur- gičnih potrebščin in zalog jestvin ameriške vojske v inozemstvu med tamonje potrebno prebivalstvo in obenem nadaljuje svoje de- lovanje zlasti na Poljskem, Balkanu in v Sibiriji. Radi tega mora Rdeči Križ vzdrževati tam še vedno skupine zdravnikov, strežnic in drugih delavcev in ustanovljati šole z bolniško oskrbo po ameri- škem vzoru. Danes strežnice, izučene v teh šolah, bodo potem do- vršile človekoljubno delo, započeto od Ameriškega Rdečega Križa v deželah, ki so trpele radi vojne. Tudi razdeljevanje živeža in o- blačil med revne begunce.

Ameriški Rdeči Križ je po svojem kongresionalnem "cartru" dolžan pomagati vojski in mornarici, kadarkoli je k temu pozvan. Obseg tega delovanja je sicer odvisen od bodoče vojne politike kongresa, ali ni dvoma, da bo večje kot poprej v razmerju s poveča- njem vojske in mornarice, nameravanim od kongresa.

Karkoli naj se zahteva od Rdečega Križa, isti mora biti pri- pravljen za vsak slučaj. Do popolne demobilizacije in se potem bo vojaška pomožna organizacija Rdečega Križa nadaljevala svoje delo. 300.000 vojakov ki so še vedno v vojaških bolnišnicah — mnogi poškodovani za celo življenje, — ostaja pod oskrbe Rdečega Križa. Delo bolnišnic, rešilnih postaj in notorna služba se morajo nadaljevati. Pred vojno je Rdeči Križ organiziral petdeset osred- njih bolnišnic, ki so bile tekom vojne izročene vojni upravi; te bol- nišnice se sedaj vračajo iz bojnega polja in morajo biti reorganizirane, da bodo pripravljene na vsak klic, vojaški ali civilni.

Dosti je še treba do spopolnitve delovanja Rdečega Križa za vojaške, nevsposobljene v vojni, in splošne pomoči vojakom v nji- lovem povratku k civilnemu življenju. Rdeči Križ je tisočim dru- žinam vojakov v pomoč pri rešitvi njihovih življenjskih vprašanj in denarna podpora le v tej zvezi znaša več kot \$500.000 na mesec.

IZJAVA LLOYD GEORGEA.

London, Anglija, 8. oktobra. Jaz pravim, da sem delavec v vsa- — Dokaz, da je Anglija v resni- kem drugem oziru, le glede osem- urnega delavnika ne. Stavka je dokazala, da je to resnično demo- kratična dežela, v kateri mora zmagati javno mnenje.

Prusaštvo v industriji in eko- nomskem svetu ne sme obveljati. Anglija je zopet enkrat storila trajno uslugo resnični prostosti s tem, da je porazila napor, da se zadavi deželo ter jo prisili na tla.

Narod hoče biti močen, trden in potrebuje to. Mi vsi pripadamo delavskim razredom v tej deželi. mojster.

GOZDNI ROMAR

FRANCOSKI SPISAL GABRIEL FERRY.

Za "Glas Naroda" prevedel G. P.

51

(Nadaljevanje.)

Kučiljo je stal za svojim poveljnikom tako skrit kot mogoče in njegov še vedno popolnoma osedlani konj je sledil vsem njegovim gibanjem in kretnjam z razumnimi pogledi prepeličarja. S skrbnim očesom je zasledoval Kučiljo potek boja, ko je naenkrat omahnil, stopil korak nazaj ter telebnil na tla kot človek, ki je težko ranjen. Tega dogodka ni skoro nihče zapazil, kajti vsak je imel dosti opravka s samim seboj ter se ni mogel brigati za druge.

— En strahopetec manj, — je rekel Don Stefan zaničljivo, kajti dobro je zapazil prejede predvne kretnje Kučilja.

Konj padlega je stopil k njemu ter pričel ves prestrašen prihiti ob pogledu na svojega gospodarja. Par trenutkov je ležal Kučiljo popolnoma nepremično, a nato je počasi dvignil glavo ter vrge krog sebe pozoren pogled, ki ni prav nič kazal bližajočo se smrti. Par sekund pozneje je stal bandit zopet na svojih nogah kot mož, kateremu daje smrtni boj še zadnjo moč. Nato je pritisnil navidezno smrtno ranjen, svojo roko na prsi kot da hoče zadržati bežeče življenje, napravil opotekaje se par korakov ter se spustil precej daleč od mesta, kjer je prvič padel, počasi na tla, a na strani, ki ni bila izpostavljena napadu.

Konj mu je sledil ter ga zopet pričel vohati. Če bi ne bili ostali pustolovci tako zaposleni z bojem, ki lahko videli, kako je hitel bandit proti mestu, kjer ni bilo nič Indijancev. Ko je dospel tja, je počakal se par trenutkov ter smuknil končno pod kolest na prsto. Bil je izven taborišča.

Tam se je visoko vzravnal in škodoželjen smeh mu je švignil preko lica.

Tema in splošni vrišč sta podpirala njegovo podjetje. Hitro je odšel od dveh vozov železne verige ter napravil s tem prehod. Nato je zažvižgal svojemu konju, ki je takoj prišel skozi odprtino. V trenutku je bil na sedlu, ne da bi se dotaknil stremen. Se en trenutek se je pomisljal, nato udaril po konju, ki je skočil naprej kot blisk in kmalu sta konj in jezdec izginila v temi.

Na obeh straneh utrdbe so pokrivali mrtvi tla. Napol dogoreli kupi riževе slame so osvetljevali z rdečkastim bleskom krvave porušene tega nočnega boja. Tulenje poblaštelih bojnikov, življenje pisane in pokanje pušk je sledilo brez prestanka. Strašni obrazi indijanskih jezdecov so izgledali v svitu ognja še veliko strašnejši. Prikazovali so se ter izginjali v temi, ne da bi bilo mogoče pošteti jih.

Vsed neprestanih in ponovnih napadov so bile utrdbe na enem mestu že predrti. Ker so bili ali mrtvi ali pa ranjeni, so se morali branilci umakniti napredalec, ki so postajali vedno številnejši ter se pojavljali kot da bi rasli iz zemlje. To je bil trenutek strašnega razburjenja.

Oroche, Baraha in Pedro Diaz, ki so prihili z mesta, kjer so se borili dotadaj, so se vrgli v boj ter skušali vpriporiti zadnji napor.

Sredi skupine Indijancev, ki so tolkli brez razlike po konjih, mulah in ljudeh, se je nahajal glavni visoke rasti, katerega je bilo lahko spoznati po slikarjih na obrazu ter po moči udarcev, katere je delil. Ima tega glavarja je bilo belokozcem znano.

— Sem Diaz, — je vzkliknil Baraha. — Tu je Panter!

Ko je čul ime Diaza, kojega sloves je pridrli do njegovih ušes, je poiskal indijanski glavar s svojimi očmi onega, ki je nosil to ime. Iz oči indijanskega glavarja so švigale iskre in potisnil je sulico na stran, da prebode Diaza, ki je prihitel na krik Baraha. Tedaj pa je nož Orocheja prerezal kito na nogi konja. Indijane je padel na tla ter izpustil pri tem sulico, katero je držal v roki. Diaz je sulico pobral in medtem, ko se je pobral Indijane na kolena ter potegnil svoje bodale, mu je potisnil Diaz v naga prsa sulico, ki je prišla vsa okrvavljena zopet na dan med ramena. Indijane je bil ranjen na smrt, a noben krik ni prišel preko njegovih usten. Oči so bile ognjevit kot vedno in na spačenem obrazu je bilo čitati le eno željo.

— Panter ima trdo življenje, — je rekel.

Z eno roko, kateri bližajoča se smrt še ni vzela moči, je prijel indijanski glavar orlošno kopje, katero je Diaz še vedno držal v roki. Prišel se je zadnji boj. Pri vsakem naporu Apača, da potegne k sebi nasprotnika, da ga uniči s smrtnim udarcem. Kmalu pa so Indijane zapustile moči in Diaz je z vso silo potegnil kopje iz telesa. Indijane je omahnil na tla, vrgel na svojega nasprotnika še en izvijajoč pogled, nakar je obležal nepremično.

Potem ko je padel indijanski glavar od roke Diaza, so kmalu tudi ostali Apači doživeli isto usodo. Njih tovariši zunaj so zaman skušali drugič priti črto. Niso hoteli prositi milosti, katere niso sami nikdar dajali. Padli so, kjer so morali pasti, z licem proti sovražniku ter obdani od trupel njih, ki so odšli naprej na veliko potovanje v deželo velikega Manitua. Od Indijancev, ki so se nahajali v taborišču, je ostal le eden pokonec v sedlu. Za trenutek se je oziral z žarečimi očmi naokrog, kot tiger, ki je obkoljen od lovec.

Indijane se ni hotel skrivati, temveč dvignil presunljiv bojni krik, ki pa se je izgubil sredi presunljivega tulenja izven taborišča. Indijane je porabil trenutke zmedenosti ter skočil s konjem preko odprtine v ograji in nahajal se je pri svojih.

Pedro Diaz je bil v celotnem taborišču edini, ki je videl, kako je Indijane skočil preko ograje. To je bil plen, katerega je obžaloval in že spravljeni sovražnik Indijanev ni bil vreden brezplodnega obžalovanja. Pustolovce je skočil hitro na svojega bojnega konja, katerega mu je podaril Don Avgustin. Na njegovi levi strani je visel široki Toledo-meč s ponosnim španskim napisom:

No le saques sin razon,
No te embaines sin honor.
(Ne potegni ga brez vzroka,
Ne utakni ga brez časti.)

Meč je bil rdeč od krvi. Ker je motil Diaza blesk ognja, je napravil s svoje desno roko zavese pred oči ter se pričel ozirati v temo.

Naenkrat je zapazil indijskegar jezdec.

To je bil mož, katerega je Diaz izkal. Indijane je skakal s svojim konjem naokrog ter pogosto presunljivo in izzivalno zakričal. Diaz je mislil na besede haciendera glede konja, katerega mu je podaril. — Indijane, katerega boste zasledovali, bi moral jahati na krilih vetra, da bi ga ne dohiteli in naj je razdalja med vama še tako velika. — Sklenil je torej vpriporiti poskušnjo.

(Dalje prihodnjič)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA",
NAJVOJJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ALI STE BOLNI?

Ako imate kako bolezen, ne gledajte na to, kako dolgo in ne osirajte se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravje.

Oddeljenje ali pa pomikanje denarja naj vas ne zadržuje. Vas zdravim enako: bogate in revne. Jaz sem v Pittsburghu najboljši specialista za moške in sem nastanjen že mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-zarke, s katerimi morem videti akov vas kakor skoz steklo. Imam svojo lastno lekarno v kateri se nahajajo vse vrste domačih in importiranih zdravil. Ne bodite boježi in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obisk vas bo prepričal kaj morem za vas storiti.

Imam Erlichov slovit 606 za krvne bolezni in ozdravim bozani v nekaj urah. Ozdravim se ti- lezni, erbenje mozole in vse kronične bolezni.

311 Smithfield St. Pittsburg, Pa.

VAŽNO. — Održi to in prinesl a sebi.

Konvencija J. R. Z.

(Nadaljevanje.)

V Milwaukee izhaja lokalni list

"Slovenija" katerega urednik je prišel v navzkrižje z izvrševnim odborom kmalu po zadnji konvenciji, ker odbor ni kazal volje, da bi bila ta organizacija kakva molzna krava. Ta list je bil v začetku za republiško idejo. Patru Zakrjasku ni bilo prav, da list, ki je baje last njegovega brata, piše za republiko in ker je sprevidel, da je urednik propadel s svojo nakano, je izrazil to priliko in pridobil "Slovenijo" da je začela na grd način napadati naše delo in organizacijo. Sčena vedno planejo po kosti, da jih obelijo in tako se je hotel masčevati tudi urednik "Siber", da je na čudovit zviti način pisaril o nekem čeku, ki je bil baje poslan iz Milwaukee na me za S. R. Z. dne 23. septembra 1918. To se je godilo v času naše kampanje za milijondolarski fond, da na ta način diskreditira mene in eksekutivo. In simiral je poverjenje in mislil je, da na spreten, jezuitski način omaje ljudsko zaupnost. Koli- ko je uspel, ne vem lahko pa se reče, da se je pater Skazimir veselil tega podlega dela. Na pismeno in javno vprašanje za koliko svoto se je ček glasil, od koga je bil poslan, če je bil menjan, potom katere banke in po kom je bil indorsiran, ni možak dal nobene pravega odgovora, ker ga ne more, zvičaj pa se je kot kača. S svojim namigavanjem je skušal previdno zbuditi sum in nezaupnost rojakov do eksekutivne J. R. Z. in sprecijeljo mene, tajnika te organizacije in blagajnika S. N. P. J. Če bi imel ta duševni pritlikovec poštnene namene, ne bil bi čakal pol leta po odposiljavi čeka, ampak bi po tednu ali dveh vprašal eksekutivo ali pa glavni urad, zakaj ne prejme potrdila za poslano svoto in zakaj ni izkazala v listih? Na ta način bi se hitro znašlo, dali se je zgodila kakva pomota, ali se je ček izgubil, itd. Samo en človek na svetu je baje nezmožljiv in zgodilo bi se lahko, da sem se jaz zmotil, ali da je zmota napravil kdo drugi, toda pojasnila pa le ni hotel dati, da bi se stvar preiskala. Kot blagajnik S. N. P. J. razpošljam na leto nad deset tisoč čekov in stotine se jih je že izgubilo. Ko dobim obvestilo, da je ček izgubljen, ga na banki prekličem in pozneje izdam duplikat, na kar je stvar v redu. Nihče ne trpi pri tem najmanjše škode in nikogar ni treba dolžiti poverjenja. Dali je bil dotični ček poslan 23. septembra 1918 iz Milwaukee, jaz ne vem, ker ni navedene niti svote, niti imena pošiljatelja in toraj sloh nimam nobenih sredstev, da bi mogel pregledati knjige. Dokler teh podatkov nimam, moram vestno trditi, da jaz tistega čeka nisem sprejel, nikdar podpisal in tudi ne menjal. Vsakemu otroku je znano, da banka potom katere je ček menjan vrne ček banki, kjer ima dotičnik svoj čekovnik račun in da banka koncem meseca vrne vse izplačane čeke lastniku. Piseč "Siber" v Sloveniji, ali karkoli je že dotični ček poslal, naj pride kot možak in pokaže moj podpis na njem. Na opetovana pisma in pozive tega ni še do danes storil in dokler tega ne stori

(in jaz sem prepričan, da tega ne bo mogel storiti, ker takega čeka sploh nima) ostane čisto navaden obrekovalce, ki je skušal mazati moje poštno ime, pa mu je spodletelo. Radi podlosti urednika in njegovega šefa, je krajevna organizacija JRZ v Milwaukee oba izključila in zahtevala, da se tudi Slovenija izključi iz vrste glasil J. R. Z. Eksekutiva je to storila. Zadnje čase so prihajali glasovi iz dežele, da želi ljudstvo bolj detaljiran program za novo jugo- slovansko državo v smislu naših načel. Eksekutiva se ni čutila kompetentna za tako delo, in zato je sedaj odvisno od te konvencije, da razširi naš program ter ga tako uredi, da bi odgovarjal duhu časa in splošni želji in zahtevi naroda. Ta naloga čaka sedaj konvencijo.

Pred kratkim nas so kraljevaši tožili pri American Jugoslav Reliefu, češ, da smo nabrali samo v Clevelandu nad \$5000 za sirote v starem kraju in ga porabili za boljševisko propagando, namesto, da bi odposlali denar Reliefu. V uradu Reliefa se je pojasnilo, da mi nismo nabrali denarja za sirote in odpomoč bednih, ampak za politično propagando, namreč da se ustanovi v Jugoslaviji republiška forma vlade, kar se je vze- lo na znanje — in sicer z zadoščenjem.

Pa tudi italjanski imperijalisti so nas tožili vsepovsod in so celo v javnosti dolžili, da financirajo našo propagando velike parobrodne družbe. To je seveda prestopa laž. Jaz sploh dvomim, če bi republiško Združenje sprejelo samo en cent od katerekoli kapitalistične družbe za naše politične namene, ker kadar kapitalisti darujejo za kako stvar, vedno iščejo primernih koncepcij. Mi pa ne maramo prodajati ali pa postavljati v nevarnost lastnine naše zemlje in naravnih zakladov, temveč si prizadevamo, da isto ohranimo na vsak način za Jugoslavijo, ker edino v tem vidimo bodočo gospodarsko neodvisnost naše domovine. Razume se, da smo Italjanom dobro odgovorili.

Brat Godina je imel dolgo časa dva urada; bil je blagajnik in za pisarnik. To zadnjo službo je opravljaval od početka organizacije. In ker je bil na vseh sejah izvrševalnega odbora navzoč tudi po- možni tajnik, zato se je sklenilo, da vodi zapisnik sej glavni urad in se na ta način razbremeni br. Godina tega sitnega posla. Naša organizacija oziroma eksekutiva je imela od zadnje do dan- našnje konvencije nič manj kot 25 rednih sej, ne vstevši raznih konferenc glavnega urada in ostalih odsekov. Vsaka teh sej je bila polnoštevilno obiskana in je trajala najmanj 4 do 5 ur. Zapisnik vseh sej obsega nekaj nad 110 na pisalni stroj pisanih pol in da si prihranimo čas, bi svetoval, da se zapisnika teh sej ne čita. Iz mojega poročila in drugih članov eksekutivne boste dobili precej pojma o čem se je razpravljalo na naših sejah.

(Dalje prihodnjič.)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA",
NAJVOJJI SLOVENSKI DNEVNIK
V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Phelps Črta

Direktno potovanje na Grško ali na Trst.

Cosulich črta parnik Argentina — izpadi v novembru.
Nek ameriški parnik — v prvi polovici novembra.
Nek ameriški parnik — v drugi polovici novembra.

Parniki odpušajo s pomola 7 ob vnožju 41. ulice, South Brooklyn.

Za cene in druge informacije vprašajte pri:
PHELPS BROS. & CO.
17 Battery Pl. New York.

EDINO AMERIKA JE ŠE V OROŽJU.

Pariz, Francija, 8. oktobra. — Le Matin pravi danes v svojem uredniškem članku:

Ves svet razorožuje, edinole Združene države so še v orožju. Sovražnikovo brodoge je izgini- lo. Anglija, ki je imela nekoč sto bojnih ladij in težkih križark, jih ima sedaj samo petnajst čisto opremljenih. Francija je praktično demobilizirala vso svojo mor- narico. Za službo na morju ima sedaj samo tri bojne ladje.

POZOR, GOZDARJI!

Iščem gozdarje za vsako delo v gozdu. Plači \$3.00 do \$3.50 in hrana. Moor & Kappel Lumber Company — Frank Mans, Camp 13, Box 46, Adolph, W. Va.
(10-11-19)

IZJAVA.

Ker se splošno govori tu v Clevelandu, da so ene hčr, ki jih jaz Jakob Homove lastujem, last Frank Homove, mojega brata iz javljan tem potom, da je to sama izmišljotina in podla laž. Hiše so last moja in moje žene, ne pa bratove. Ako so pa last mojega brata, naj se pa sami oglasi pri meni. — Jakob Homove, 1084 E. 64 St., Cleveland, Ohio.
(10-13-19)

POZDRAV.

Prelepo se počam v staro domo- vino, pristno pozdravim vse ro- jake, posebno pa one na Hrminu No. 2, Pa. — Anton Kerže, na poti v Hranstnik.

Vaše zdravje je vaš najboljši prijatelj. Če niste zdravi, vas milijoni ne morejo razveseliti. Če ste zaprti, nervozni, če imate neprebravo, kisel želodec, dispnejo, potrošite v zadevi vašega zdravja 2 centa za posnetje ter poljube svoje ime na Capt. F. T. G. Laxar Medicine Co., Pittsburgh, Pa., Box 963 za brezplačno poskušnjo slavnega Laxcarina. (Adv.)

ALI JE VASE ZDRAVJE VREDNO 2 CENTA?

Ako trpite na nervo- znosti, želodčnih in ledičnih bolečinah, za- prtju, splošni slabo- sti, glavobolu, ni- mate taka, imate ne- čisto kri, ako ste u- trujeni, se počutite onemogli jutru- ti, ako imate bolečine v hrbtu, revmatizem, poljube nam pismo s znamko za 2 cen- ta in s svojim naslovom in mi vam bo- mo poslati z obratno pošto POPOLNO- MA PROSTO popolno tridesno zdrav- ljenje našega JUVITO zdravila, ki je sestavljeno iz čistih zdravilnih želišč.

Adresa: JUVITO LABORATORY, 80. Hill Branch 5, Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je naj- starši slovenski zdravnik. Specializirani v Pittsburghu, ki ima 30-letno prakso v zdravstvenih vseh možnih boleznih.

Nastrupanje krvi zaradi a. glavi- sovrtin 604, ki ga je izumel dr. prof. Strick. Če imate močnejše ali manj- ške po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izkušite vam bom kri. Ne čakajte, kar to bo- lezen se nalaga.

Vas možka bolezen zdravim po okrog- lasi metodi. Kakor hitro opazite, da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom samostojno povrniti.

Hidrocere ali vodno kilo zdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mahuja, ki povzročijo bo- ležine v križu in hrbtu in včasih tudi pri potkanju voda, zdravim s gub- rovcem.

Revmatizem, gripa, bolečina v- tekelne, artroze, škrofo in druge ko- žne bolezni, ki nastanejo vseh del- ste krvi, zdravim v kratkem času s potrebnimi želišč.

Uradno ure: Vredniti od 8. ure ju- traj do 8. ure; v petek od 8. ure ju- traj do 8. popoldne; v nedeljo od 8. ure jutraj do 8. popoldne.

8. popoldne na doma. — Pridite zjutraj. — Ne pozabite tle in šušiti.

Zdravim ceno medla ceno.

NAPRODAJ FARMA,

Obsegajoča 80 akrov — 30 obdelanih, drugo pašnik in šuma. Zemlja dobra in raste vse. Na farmi je vse: konji, krave, orodje in pri- delki. Prodaj, kakor se dogovo- rimo. Pišite na naslov: Andrew Terček, Box 123, Wausauke, Wis.

IŠČE SE DOBRE DOGARJE

za delo v Texasu. Imam izvrsten les, ki se dobro kolje. Plačam vi- soke cene za delati doge. Stalno delo skozi celo leto. M. Fleischer 258 Lewis Street, Memphis, Tenn.

NAGRADO \$500 DORI

oni, ki bo dal najboljša navodila za ujeti GEORGE MILFICA, ki je rabil tudi druga imena, kakor G. Krivec in J. J. Malat, ter je bil v naši službi v Pocahontas County, West Virginia. Njegov popis: Hrvat, 5 čevljev in 8 palev visok, 175—180 funtov težak rjavih las, star okrog 27 let, močne postave, kožavega obraza, ko se ga je zad- nje videlo, je imel kake tri tedne stare brke ter je nosil belo in ze- leno pisano kapo ter rujav rekele. Govori hrvatsko, nemško, italjan- sko in tudi angleško, toda ne mo- že podpisati svojega imena. Tega moža iščemo, ker je ubil svojega sodelavca in želimo, da se ga ta- koj d. zapreti na odgovornost podpisane družbe. Vsako navodilo v pomoč dobiti ga brzojavite ali pa telefonirajte takoj na: Cherry River Boone & Lumber Co., Rich- wood, Nicholas County, W. Va.
(8-13-19)

Rad bi izvedel za naslov mojega brata FRANKA VALENTIĆ. Doma je iz Javorja Stev. 36, na Primorskem. Prosim ga, da se mi oglasi. — Andrew Valentić Box 260, Ulysses, Pa.

POZOR, SLOVENSKI IN HRVATSKI DOGARJI!

Bodočo žimo prevzamem veliko delo za angleške doge, zato potre- bujem mnogo dogarjev in forma- nov. Prav rad bi kaj slišal od vseh onih, ki so že nekdanj pri meni de- lali. Prav udobno in poceni lahko živite v gozdu in mnogo prihrani- te, ker jaz bom plačal najb. ljs: cene. Pišite mi takoj. — H. Kra- mer, Station A, Dallas, Texas.
(8-15-19)

SLIKE S KONCERTA.

Rojak Josip Majeen iz Pitts- burgha je napravil krasne slike zadnjega koncerta Jugoslovanske pevске zveze v Forest City. Izde- la je male in velike slike; velike so po \$2.00, manjše pa po \$1.00. Male slike so v obliki dopisnic; večje pa 19x10. Vsakdo, ki bi ho- tel imeti katero teh slik, naj piše na naslov: Joseph Majeen, 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Pozdrav! Hude.

Rojakom v Cleveland, in sploš- ni državi Ohio nasnanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potnik

Mr. JANKO PLEŠKO.

ki je pooblaščen pobirati naroč- nine in izdajati praveveljavna po- trdila. Rojake prosimo, da mu gredo na roko.

Upraviteljsvo Glas Naroda.

Dr. LORENZ

EDINO SLOVENSKO
GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST
MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn

avenue
Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam se zdravim zad 22 let ter imam skupnjo v vseh boleznih in ker imam slovensko, mo vas morem popolnoma razumeti in imo- smati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 22 let sem pridobil posebno skruplo pri zdravljenju možkih bolezni. Zato se morete popolnoma sanosci na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim, ne odlašajte, ampak pridite klan- gree.

Jaz ozdravim nastrupanje krvi, masuje in las, po- tilišne, Bo- lezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčni bolezni, celabost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in belodan, smenico, revmatizem, katarr, slato kilo, nadubo itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredo in petek od 8. ure jutraj do 8. popoldne. V torek, četrtek in sobota od 8. ure jutraj do 8. ure popoldne. V nedeljo od 8. ure jutraj do 8. ure popoldne. Ne pozabite tle in šušiti.

Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.

Vse ostale druge bolezni zdravim po isti metodi, da vas razumim. Jaz sam hrvatski in iz slovenske krvi, zato vam lahko zdravim, kar to bo- lezen se nalaga.